

Література

1. Тітова Н.А. Управління у сфері малого та середнього бізнесу в умовах економічної кризи: монографія / Н.А. Тітова, М.Д. Рожок. – К. : Комп'ютерпрес, 2011. – 311 с.
2. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Пер. с англ. Н.Н. Любимова. – М. : Изд-во: Гелиос АРВ, 2011. – 350 с.
3. Знаменський І.О. Необхідність державного регулювання інноваційної діяльності / Знаменський І.О. [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_6/36.pdf.
4. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc>.
5. Звітні матеріали Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkpr.gov.ua>.
6. Данилишин Б.М. Державна підтримка та податкове регулювання підприємницької діяльності в Україні : монографія / Б.М. Данилишин, О.М. Кондрашов. – Донецьк : Юго-Восток, 2010. – 296 с.

Ковный Ю.Е. Государственное регулирование инновационного развития хозяйствования

Рассмотрены особенности инновационного развития хозяйствования в условиях экономического кризиса. Проанализированы отечественный и зарубежный опыт эффективности функционирования государственных инструментов влияния на становление и упрощение такой деятельности и предложены пути ее совершенствования.

Ключевые слова: экономический кризис, инновации, хозяйствование, государственное регулирование.

Kovnyu Ye.E. State regulation the development of managing innovation

In the article features of the innovative development entities in the economic crisis. Analyzed domestic and foreign experience of efficiency government tools to influence the formation and facilitation of such activities and the ways to improve it.

Keywords: economic crisis, innovation, management, state regulation.

5. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ГАЛУЗІ

УДК 336.113:221

Проф. Б.А. Карпінський¹, канд. екон. наук;
асист. В.О. Григоренко²

КОНЦЕПЦІЯ ОПТИМІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ТЕРИТОРІЇ

Виділено функціональну залежність та сутність фінансового потенціалу території. Окреслено основи формування нової системи управління фінансовим потенціалом території, яка базується на концепції оптимізованого управління. Розглянуто основні стадії процесу управління фінансовим потенціалом. Визначено базові принципи процесу управління.

Ключові слова: фінанси, фінансовий потенціал території, концепція управління, оптимізоване управління, фактор, принципи, форми прояву, фінансові ресурси.

Постановка проблеми. Управління соціально-економічним розвитком адміністративно-територіальних одиниць в сучасних умовах є вкрай важливим питанням. Адже, внаслідок кризових процесів та системної рецесії, органи місцевої влади відчують постійний брак ресурсів у фінансуванні функцій, які на них покладені. Звідси випливає необхідність детального вивчення процесу управління соціально-економічним розвитком територій через призму тих процесів та явищ, які відбуваються в суспільстві.

Європа, починаючи з 80-х років минулого століття, взяла напрям на побудову нової територіальної політики, в основі якої регіони виконували функції політико-адміністративної опори держави, були інструментом реалізації політики центральних органів виконавчої влади, отримуючи взаємні захист та субсидії зі сторони центру. Нова політика територіальної автономії змінила самі функції регіонів, перетворюючи їх у самостійних учасників міжнародних відносин. В Україні територіальний рівень (область, район) завідома не відповідає Європейським принципам територіальної політики, оскільки у Конституції України і в законодавстві загалом відсутні положення щодо наявності виконавчого органу в районній та обласній рада, а отже, і питання автономного управління соціально-економічним розвитком територією автоматично нівелюється.

У сучасних умовах трансформаційних змін економічної системи, питання ефективного управління фінансовим потенціалом території стало невід'ємним атрибутом діяльності місцевих органів влади. Враховуючи той факт, що органи місцевого самоврядування мають обмежену кількість інструментів управління фінансовим потенціалом території, основне питання полягає в правильній ідентифікації наявних інструментів впливу, розробці нових

¹ Львівська державна фінансова академія;

² Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

важелів активізації та ефективному використанні наявного інструментарію формування та використання фінансового потенціалу території.

Вирішення цих завдань є досить складною науково-теоретичною та практичною проблемою, оскільки головне питання полягає не лише у визначенні можливих інструментів впливу та активізації фінансового потенціалу, але й в їх якомога ефективнішому використанні з метою отримання щоразу більших ефектів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фінансову проблематику інтенсивно досліджували вчені і практики, зокрема: О. Амоша, І. Бланк, В. Геєць, М. Долішній, С. Захарін, Б. Кваснюк, О. Кузьмін, В. Марцин, Ю. Пахомов, А. Пересада, Я. Побурко, І. Сазонець, В. Столяров, В. Федоренко, В. Фещенко, Д. Черваньов, І. Чугунов, М. Чумаченко. Вагомий внесок у розвиток парадигми управління фінансовим потенціалом зробили дослідження вітчизняних науковців, таких як: О.В. Ареф'єва, Н.С. Краснокутська, Л.В. Руденко [5, с. 15-23], В. Свірського [6, с. 43-51], І.І. Чуницька [7, с. 23-32] та ін. Однак переважна частина цих досліджень зводилася до вивчення забезпеченості території (регіону) фінансовими ресурсами або визначення їх фінансової спроможності [1-4, 8].

Постановка завдання. Метою дослідження є формування концепції оптимізованого управління фінансовим потенціалом території, що містить визначення сутності, змісту, значення оптимізованого управління та формування концептуальних основ системи управління фінансовим потенціалом території.

Виклад основного матеріалу. На думку авторів дослідження, фінансовий потенціал території – це сукупна можливість керівних органів держави і місцевого самоврядування, за допомогою застосування управлінських рішень, консолідувати та генерувати наявні й потенційні фінансові ресурси економічної системи з метою забезпечення економічного розвитку території в інтересах її населення.

У формульному загальному вигляді фінансовий потенціал території можливо подати як:

$$\Pi_F(t) = E(P_j)_t - \Delta_0, \quad (1)$$

де: $\Pi_F(t)$ – фінансовий потенціал території в момент часу t ; $E(P_j)_t$ – можливий фінансовий стан території в момент часу t ; P_j – управлінські рішення, пов'язані із зміною фінансового стану території; j – варіант управлінського рішення ($j = \overline{1, m}$); Δ_0 – початковий (вихідний) фінансовий стан території.

Відмінністю пропонованої вище формули від розроблених раніше в контексті реалізації фінансового потенціалу є те, що виділена функціональна залежність можливого фінансового стану території від якості (ефективності) прийнятих управлінських рішень. У такій інтерпретації кінцевий фінансовий результат, визначений за цією формулою, може бути навіть менший від початкового (вихідного) стану у випадку неврахування (ігнорування) ймовірності критичного прояву зовнішніх чи внутрішніх суперечностей і ризиків у

досліджуваному проміжку часу. Практично неpravильні (помилкові) управлінські рішення можуть знизити або нейтралізувати високий фінансовий потенціал території. Прикладом останнього може бути управлінське рішення щодо довготермінового постачання газу, підписане урядовцями України, яке є вкрай невизначеним у контексті стратегії розвитку держави й не вигідним, що автоматично знижує ефективність діяльності цілих галузей національного господарства.

Об'єктивно, що у випадку розгляду окремих складових фінансового потенціалу (наприклад, різні податки та збори) запропонована вище формула буде такою:

$$\Pi_F(t) = \sum_{k=1}^l \{E(P_j)_t - \Delta_0\}_k, \quad (2)$$

де: k – складова фінансового потенціалу території, l – сума складових.

Хоча формула (1) ускладнюється у випадку врахування можливих фінансових станів окремих складових цього потенціалу за (2), але її принципова сутність у визначенні ефективності його використання залишається незмінною.

Водночас, термін "оптимальність" означає характеристику якості прийнятих рішень (оптимальне рішення задачі, оптимальний план), характеристику стану системи або її поведінку (оптимальна траєкторія, оптимальний розподіл ресурсів). Це – неабсолютні поняття: не можна говорити про оптимальність без будь-яких умов і без точного визначення критеріїв оптимальності. Рішення, найкраще за одних умов і з точки зору одних критеріїв, може виявитись не найкращим за інших умов і критеріїв оцінювання. Окрім цього, в реальній економіці, оскільки вона має не детермінантний характер, оптимальне рішення не обов'язково може бути найкращим. Доводиться враховувати фактор стійкості рішень.

Доцільно також відзначити, що управлінські рішення регіональної фінансової стратегії економічного розвитку визначаються типом території з позицій якості управління фінансовими потоками. Реалізація ранжирування території і формування управлінських рішень здійснюється за етапами:

1. Формування системи показників, що характеризують якість управління фінансовими потоками території.
2. Виділення критеріїв для класифікації.
3. Визначення територіальних характеристик за якістю управління територіальними потоками.
4. Формування нормативних параметрів управління фінансовими потоками регіону.
5. Виділення типів територій з використанням економіко-математичних методів.
6. Визначення напряму територіальної стратегії відповідно до виявленого типу, що позначає якість управління фінансовими потоками і здібності території до самофінансування.

Для поліпшення забезпеченості фінансовими ресурсами регіонів, регіональні стратегії розвитку повинні включати напрями, стимулювальні зміц-

нення і розширення ресурсної бази, оскільки саме забезпеченість території достатніми фінансовими ресурсами і спрямованість стратегії його розвитку на посилення фінансової сталості є запорукою його конкурентоспроможності і інвестиційної привабливості, а відтак призведе до збільшення рівня фінансового потенціалу території.

Що стосується фінансового потенціалу території, то його оптимізація полягає не тільки у визначенні величини фінансового потенціалу, яку можна задіяти, але і у визначенні факторів впливу складових фінансового потенціалу і факторів, що можуть впливати на самі складові фінансового потенціалу, так звані важелі активізації. Концептуальна модель оптимізації складу фінансового потенціалу території містить в собі декілька послідовних етапів (рис.).

Оптимізувати фінансовий потенціал можливо лише як кількісну характеристику, тобто як сукупність ресурсів його складових, що можуть бути використані адміністративно-територіальною одиницею для економічного розвитку. При цьому метою оптимізації фінансового потенціалу території виступає:

- необхідність чіткого розподілу ресурсів щодо джерел та рівнів управління;
- обґрунтування необхідної кількості ресурсів для життєдіяльності території;
- вибір методів управління, виходячи зі сформованого рівня ресурсозабезпеченості фінансового потенціалу.

Рис. Етапи оптимізації фінансового потенціалу території

Висвітлений вище процес оптимізації фінансового потенціалу, а також методологія визначення ефективності процесу оптимізації складу фінансового потенціалу території є складовим елементом загальної концепції системи управління фінансовим потенціалом території, яку розроблено з метою

визначення якісної компоненти управління процесом оцінювання, формування та використання фінансового потенціалу території.

Найбільша складність процесу управління фінансовим потенціалом території полягає в потребі дослідження всіх компонентів потенціалу у взаємозв'язку та динаміці, щоб якомога точніше спрогнозувати ефект від процесу управління. Закономірності формування й розвитку потенціалу можуть бути розкриті через аналіз його складників та комплекс зв'язків між ними. При цьому деякі автори акцентують, що "...в основі побудови системи цих факторів повинен лежати принцип сфери впливу на елементи потенціалу, відповідно до якого усі фактори можна класифікувати на зовнішні і внутрішні відносно формування та розвитку потенціалу" [7, с. 23-32]. Тому, розроблення концепції управління фінансовим потенціалом території, яка б включала всі принципи, цілі та задачі, функції механізму управління фінансовим потенціалом, інструменти його реалізації, є досить актуальною.

Система управління фінансовим потенціалом території повинна базуватись на таких взаємозалежних і взаємообумовлених принципах, що дають змогу досягнути максимальної ефективності використання наявного потенціалу, та якомога більшого залучення невикористаного потенціалу з метою забезпечення сталості соціально-економічного розвитку території як елемента національної економіки:

- принцип системності та комплексності, що дає змогу пов'язати потреби та можливості всіх суб'єктів економіки, що враховує прийняття реалістичних програм розвитку, спрямованих на максимальну підтримку пріоритетних регіонів і недопущення погіршення фінансових можливостей територій-реципієнтів;
- принцип цільової спрямованості на досягнення фінансової самодостатності, що припускає зниження залежності регіону від міжбюджетних трансфертів;
- принцип синхронності розвитку всіх рівнів економічної системи регіону, спрямованому на створення умов для підвищення економічної та соціальної ефективності діяльності суб'єктів господарювання, фінансово-банківських інститутів, домашніх господарств, які, в підсумку будуть сприяти розвитку території і національного господарства держави загалом;
- принцип адаптації до змін зовнішнього середовища, спрямованому на вилучення максимальної вигоди від використання позитивних факторів і тенденцій, шляхом коригування прийнятих рішень та реалізованих заходів впливу, а також створення механізмів захисту від прояву негативних факторів і тенденцій;
- принцип досягнення збалансованості фінансових ресурсів і потреб у них у всіх суб'єктів економічної системи території;
- принцип стратегічної гнучкості, що забезпечує виділення пріоритетних цілей та напрямів діяльності й завдань;
- принцип акумуляції тимчасово вільних фінансових ресурсів, залучення яких сприятиме збільшенню фінансового потенціалу території та його суб'єктів і, як наслідок, їх інвестиційних можливостей;
- принцип економічної безпеки, що забезпечує захист від можливих об'єктивних (що виникають без участі території та поза його волею) і суб'єктивних загроз (що відбуваються внаслідок навмисних або ненавмисних дій різних суб'єктів);

- принцип стимулювання, що припускає зацікавленість усіх сторін у досягненні максимального результату: збільшення фінансових потоків і підвищення ефективності їх використання;
- принцип транспарентності, що дає змогу одержати достовірну і повну інформацію про фінансові потоки всіх суб'єктів економічної системи території.

Таким чином, для виконання вимог оптимальності та системності під час управління фінансовим потенціалом території необхідно дотримуватись всіх основних принципів оптимізованого управління, й оцінювати не лише окремі коефіцієнти, але і їх співвідношення, структуру, що дасть змогу звести та відобразити процес формування фінансового потенціалу території і зрештою – виявити слабкі та сильні сторони.

Висновки. Сутність фінансового потенціалу території полягає в можливості керівних органів держави та місцевого самоврядування консолідувати та генерувати наявні й потенційні фінансові ресурси економічної системи з метою забезпечення економічного розвитку території в інтересах його населення.

Формування достатнього рівня фінансового потенціалу території є метою кожного органу місцевого самоврядування й передумовою їхнього успішного функціонування, ефективної діяльності, виступає основою забезпечення належного рівня фінансової стійкості території. Сформована передумова запровадження концепції оптимізованої системи управління фінансового потенціалу території, а також виділено та охарактеризовано основні принципи функціонування системи управління фінансовим потенціалом території.

Література

1. Возняк Г.В. Фінансовий потенціал реального сектора економіки регіону: підходи до формування та використання / Г.В. Возняк // Регіональна економіка : наук.-практ. журнал. – 2012. – № 1. – С. 107-116.
2. Карпінський Б.А. Негативна синергічність фінансової продуктивності регіонів України за впливу глобальних фінансових викликів / Б.А. Карпінський // Вісник Львівської державної фінансової академії. – Сер.: Економічні науки. – 2010. – № 18. – С. 133-142.
3. Карпінський Б.А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння : монографія / Б.А. Карпінський. – Львів : Вид-во "Логос", 2005. – 496 с.
4. Карпінський Б.А. Оцінювання і порівняння фінансової продуктивності національного господарства в умовах глобальних фінансових викликів: методологія та практика / Б.А. Карпінський // Наукові праці НДФІ : наук. зб. – 2010. – Вип. 1(50). – С. 80-90.
5. Руденко Л.В. Фінансовий ресурс як компонент динамічної системи ресурсного забезпечення транснаціональних корпорацій / Л.В. Руденко // Економіка і управління : наук. журнал. – 2006. – № 1. – С. 15-23.
6. Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. Свірський // Світ фінансів : наук. журнал. – 2007. – № 4 (13). – С. 43-51.
7. Чуницька І.І. До питання формування і реалізації фінансового потенціалу держави / І.І. Чуницька // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 13. – С. 28-32.
8. Фінанси регіону: теорія, проблеми, практика : монографія / М.А. Козоріз, А.Я. Кузнецова, І.З. Сторонянська, Г.В. Возняк. – К. : Вид-во УБС НБУ, 2010. – 222 с.

Карпінський Б.А., Григоренко В.О. Концепція оптимізованої системи управління фінансовим потенціалом території

Выделены функциональная зависимость и сущность фінансового потенціала території. Определены основы формирования новой системы управления фінансовым потенціалом території, которая базируется на концепции оптимізованого управления. Рассмотрены основные стадии процесса управления фінансовым потенціалом. Определены базовые принципы процесса управления.

Ключевые слова: финансы, финансовый потенциал территории, концепция управления, оптимизированное управление, фактор, принципы, формы проявления, финансовые ресурсы.

Karpinsky B.A., Grigorenko V.O. The concept of optimized system management by financial potential on the territory

The functional dependence and the essence of the financial capacity on the territory are selected. The basics of forming a new system of management by financial potential of the territory, which is based on the concept of optimized control are outlined. The basic stages of managing by financial potential are considered. The basic principles of management are presented.

Keywords: a finance, financial potential of the territory, the concept of governance, optimized management, a factor, the principles, the forms of manifestation, financial resources.

УДК 004.056:061.68

Курсант Н.В. Чудінова; проф. Ю.І. Грицюк,
д-р техн. наук – Львівський ДУ БЖД

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ДЛЯ ОТРИМАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Прагнення людей до спілкування, особливо в соціальних мережах, закладене в самій природі людини. З появою мережі Інтернет люди не поміняли своїх звичок, продовжуючи вирішувати особисті проблеми через корпоративні засоби зв'язку. Позаяк використання поштової скриньки у власних потребах не створює видимих фінансових витрат, то в багатьох державних установах такий стан речей взагалі не вважають проблемою, тому просто її тимчасово ігнорують, позаяк приділяють увагу вирішанню інших нагальних проблем. Проте користь подібного явища на перевірку інформаційної безпеки багатьох установ виявилася хибною, тобто не завжди це обходиться без наслідків для фірм чи держави.

Ключові слова: інформаційні загрози, інформаційна безпека, конфіденційна інформація, джерела загроз, промислова компанія.

Вступ. Останнім часом набуло широкого розповсюдження спілкування людей в мережі Інтернет, електронною поштою Skype, на форумах і в чатах, не замислюючись при цьому про місцезнаходження співбесідників [15]. Велика швидкість передачі даних і збільшена продуктивність комп'ютерів дають змогу користувачам за мінімальних витрат не тільки обмінюватися текстовими повідомленнями в реальному часі¹, але й здійснювати аудіо- і відео-зв'язок [14]. Проте, як це часто трапляється, з вирішенням попередніх проблем з'являються нові, позаяк охочі до розмов не поміняли своїх звичок. Наприклад, якщо раніше з робочих телефонів обговорювалися здебільшого домашні та особисті проблеми, то сьогодні до цього додалося використання корпоративної електронної адреси як у робочих, так і в особистих потребах.

Оскільки використання поштової скриньки не створює видимої фінансової проблеми, то в багатьох державних установах, в т.ч. структурних підрозділах ДСНС України, такий стан речей взагалі не вважають проблемою, тому просто її тимчасово ігнорують, позаяк приділяють увагу вирішанню ін-

¹ Під спілкуванням у реальному часі, як правило, розуміють такий процес обміну інформацією, при якому у тих, що спілкуються, є можливість отримувати у відповідь повідомлення з мінімальною затримкою в часі.